

Hálaadás szórványos módra...

Jézus ekkor így szólt: „Nem tízen tisztultak-e meg? Hol van a többi kilenc? Nem akadt más, aki visszatért volna, hogy dicsőítse az Istent, csak ez az idegen?” (Lukács ev. 17:17–18)

Egy pár hónappal ezelőtt II. János Pál római katolikus pápa meglátogatta Amerikát. Nagy tömegek követték, akárhová ment. Az újságok és a televízió részletesen közöltek minden

HÁLAADÓ ÉNEK

40. Zsoltár 2—6. versei Dávid királytól, Farkasfalvi Dénes fordításában

Az Urat hívtam szüntelen,
hozzám hajolt, hogy kiáltásom hallja,

a romlás mélységéből kivont karja,
hogy ne temessen el a Sárverem.

Lábam sziklára állította,
szilárdra tette minden léptem.

Új éneket adott ajkamra,
hogy Istenünket himnuszban dicsérjem.

Látják sokan: eltelnek félelemmel,
s az Úrban van minden bizalmuk.

Aki az Úrban bíz, boldog ember!
Csalóka bálványokhoz,
szobrocskákhoz nem fut.

Oly hatalmasak, Uram, tetteid,
ó Istenem, csodásak műveid!

És gondolataid mirőlunk
túltesznek minden:

nem tudnám elmondani,
felsorolni őket,
mert számuk végtelen!

programot és beszédet. Pompával fogadták lépten-nyomon. Virágok, újonnan festett pódiumok és zászlók a szírvány minden színével árasztották el a környéket. A nyolcszáz millió katolikus lelki vezetőjét méltóan fogadta az amerikai katolikus közösség.

Lukács evangéliumának 17. része nem pompáról, színekről, vagy virágokról beszél. A színhely Palesztinának egyik legsivárabb része. Az égető, száraz homoktengert csak sziklák törték meg. A kövek közül egy férfi csoport jelent meg, árnyékok inkább, mint élő emberek. A figyelmeztető kiáltást a szél mindig közelebb hozta: „Tisztátalan!” Ez a szó borzadállyal töltött el mindenkit. Belpoklosok voltak. A halál kegyelmesebb, mint egy leprás élete. Otthonuk a barlangokban és a kősziklák árnyékában volt. Az emberi társadalomtól száműzve, koldulással kaparták össze a megélhetéshez szükséges ételmet. Minden emberi érzés, kapcsolat és remény szökevény volt az életükben.

Ebbe a rémképbe váratlanul, az Úr Jézus jelenik meg, számárháton ülve. Az egyik belpoklos felismerte őt, és felkiáltott: „Jézus, Mester, könyörülj rajtunk!” Jézus megállt és a válasza szabadulást hozott. „Menjetek el, mutassátok meg magatokat a papoknak.” Mire odaértek, megtisztultak a belpoklosságtól.

Nehéz egy érzelmektől és tragédiáktól jobban túlfeszített jelenetet elképzelni. Élet és halál, elhagyatottság és családi kör, reménytelenség és biza-

lom, mind ott tükröződött a jelenvalók szemeiben.

Mind a tíz beteg elment a papokhoz, hogy meggyógyulva új életet kezdjenek. Egyikük pedig, amikor látta, hogy meggyógyult, visszatért és hangoosan dicsőítette az Istent. Arcra borult Jézus lábainál és hálát adott neki. Ez pedig samáriai volt.”

Az ima meghallgatása az Isten kegyelmes ajándéka. Az Isten dicsőítése az ember létjogosultsága. A modern angol költő jól látta ezt.

Köszönöm Istenem!

köszöntlek Istenem a csodálatos napért,
hogy melegít; a hajlongó fákért, nevetnek zölden,
és az igaz, kék álmu égboltért, és mindenért
ami természetes, végtelen, ami az „igen”.

(én, aki meghaltam megint élek ám.
és ez a nap névnapja: ez az élet, szeretet,
és a szárnyak fogamzása, és a vidám
nagy eseménynek, mikor Isten földet teremtett.)

hogy tudná egy ízlelő, tapintó, halló, látó,
lehelő — a semmiből előparancsolt
ura a földnek — ember, az élő isteni szó,
kétségre vonni az elképzelhetetlen Istent.

(most a fülem fülei felébredtek,
és a szemem szemei felnyíltak.)

cummings e. e.

(angolból fordította: Bretz Tivadar)

Mi legtöbbször a samáriaira koncentráljuk a figyelmünket, aki visszatért köszönetet mondani a gyógyulásért. Az Úr Jézus kérdés: „Hol van a többi kilenc?”, nem is próbáljuk megválaszolni. Egyszer talán érdemes lenne választ adni. Kilencen távol maradtak. Róluk is el kell számolni.

Nem kell képzelő tehetség, hogy felfedezzük, mi történt az első leprással. Ő már több évig beteg volt, és ez sok mindent megmagyaráz. Halálos bőrtőnbüntetést kapott. Évek óta nem volt együtt családjával. Burgess Perry

SZEMLE

6000 MISSIONÁRIUSRA VAN SZÜKSÉG! 1900-ban 4 millió keresztyén élt Afrikában. A lakosság 3%-át foglalták magukba. Statisztikai adatok alapján a század fordulóján 351 millióra fog nőni a gyülekezeti tagok száma, amely a kontinens lakóinak 46%-át tölti majd ki.

Ma 80 000 missziómunkás szolgál Afrikában. 42 000 Észak-Amerikából való. Becslések szerint 15 évig tart, amíg egy házaspár megtanulja a nyelvet, a helyi kultúrát és 5000 embert Krisztushoz vezet. Ha ezek az adatok pontosak, 600 000 misszionáriusra lesz szükség, hogy befejezzük a világ evangélizálását ebben az évszázadban.

A világ 16 legnépesebb országaiból csak három: Kína, Oroszország és Vietnam zárta le határait a misszió munka elől.

Az Egyesült Államok gyülekezetei a misszionáriusok 63%-át, és a pénzügyi adakozás 90%-át fedezik. Ha meg akarjuk valósítani Krisztus mandátumát — minden népnek hirdetni az evangéliumot —, még többet kell tennünk.

1988 EGY FONTOS DÁTUM A MODERN VILÁGMISZIÓ ÉLETÉBEN. 175 évvel ezelőtt, Judson Adoniram és Anna megérkeztek Burmába. Ez volt az amerikai világmisszió kezdete. Az itthoni baptisták nagy lelkesedéssel támogatták a Judson házaspárt. Egy külmissziós társulat, amely ebben az időszakban alakult, hamarosan több száz, majd sok ezer misszionáriust küldött ki világszerte.

A detroiti konferencián két magyar missziómunkás vett részt. Cserepka János testvér feleségével, Dr. Cserepka Margittal Bolíviában szolgáltak. Wright Ruth testvérnő a pápuák között szolgált.

Reméljük, hogy mások is meghallják Isten hívó szavát a magyar baptista közösségekben.

VALLÁSOS ÉLET A KELETI TÖMBBEN... Ébredés jelei mutatkoznak mindenütt Kelet-Európában. a katolikus egyház örömmel fogadja a

nagy érdeklődést. Jugoszláviában a fiatalok többsége mély vallásos érzelmekről tanúskodik. Magyarországon új apácarend megalakítását engedélyezte a kormány. Protestáns ifjúsági munka is új életre kelt. Romániában, a kormány állandó zaklatása ellenére is több mint 200 000 hívő szolgálja az Úr Jézust a helyi gyülekezetekben. Még Albániában is, ahol a vallásos üldözés még mindig szigorú, a lelkészek hűséggel folytatják a lelki gondozást.

Jugoszláviában egy közvéleménykutatás szerint a fiatalok 52%-a „vallásosnak” gondolta magát. 1965-ben csak 33% vallotta ezt.

Kelet-Németországban a luteránus egyház nagy befolyással van a társadalom életére. Talán csak a lengyel katolikusoknak van nagyobb hatalma. Egy hírlap szerint a lengyel fiatalok 75%-a részt vesz vallásos összejöveteleken.

10 000 Bibliát és 10 000 énekeskönyvet küldött a Baptista Világszövetség az oroszországi baptistáknak. A júniusban megérkezett küldemény az első része volt az egy éves programnak. Összesen 100 000 Bibliát és énekeskönyvet ajándékozunk az oroszországi testvéreinknek.

EZ ÉV MÁRCIUSÁBAN 130 TEMPLOM ÉS LEKÉSZLAKÁS LETT LEROMBOLVA a vallásos lázadások alatt Nigériában. A mohamedán lázongás minden keresztyén vallásfelekezetenek kárt okozott.

15 baptista templom és lelkészlakás égett le ebben az indokolatlan pusztításban. A feszültség még mindig magas. A keresztyének a romok mellett tartanak tiszteletet. A mohamedánok meg voltak lepve, hogy megtorlás helyett a keresztyének imádkoztak az elgenségeikért. A nigériai baptisták megkezdtek az újraépítés feladatát.

A BAPTISTÁK EGY MILLIÓVAL TÖBB TAGOT JELENTENEK VILÁGSZERTE. A baptista gyülekezetek a múlt évben megint, minden kontinensen jelentős növekedést mutattak taglétszámukban. A majdnem egy millió tagú növekedés megismételte a Baptista Világszövetség rendszeres gyarapodási tapasztalatát. A Baptista

Világszövetség két világméretű 129 285 gyülekezetben 978 415-tel több tagot jelentett. Ez világszerte 34 169 977 taglétszámmal jelent.

Mint a múlt években, a legnagyobb gyarapodás Észak-Amerikában volt. A gyarapodás 812 401 volt, amely a kontinensi végösszegben 28 752 417 tagot jelent.

Ázsiában 57 834-gyel növekedett a tagság. A baptista gyülekezetek itt 1944 862 tagot tartanak számon. Ha hasonló gyarapodást mutatnak 1987-ben, túl fogják haladni a két millió számot.

Afrikában 20 állam 30 Baptista Világszövetségi testülete 1 325 914 tagot jelentett 6923 gyülekezetben, ami pedig 30 678-as szaporodást jelent.

Dél-Amerikában 811 424 tagot mutattak ki 5153 gyülekezetben.

Európában ez a második év egy növekedési korszakban, amely felváltotta a több éves veszteségi tapasztalatot. 1839-cel több tag volt 1 110 529 végösszeggel.

A Baptista Világszövetség csak önkéntesen bementített hívőket tart számon. Ha bevesszük a gyermekeket és a barátokat, akik lelkigondozásban részesülnek, a baptista közösség 65 millió egyént foglal magába.

Szonett az öt kenyérről

*Arról a régi öt kenyérről zengek,
arról a most is fénylő öt kenyérről!
Nem halványul két ezredév ködétől,
amelyet Ő megáldott s Ő szegett meg.*

*Csak öt kis kenyér — mily parányi kezdet;
de mikor átvették az Ő kezéből
és úgy szolgáltak ebből a kevésből —
elég lett sok-sok éhező ezernek!*

*Uram! Te tudod, nekem ennyi sincsen
talentumokban, szolgálatban, hitben,
mégis — tudom, ha irgalmad megáldja —*

*bármily kevés az, mit Tetőled vettem,
ha hit kezével osztogatni kezdem,
megújul majd az ötezrek csodája!*

Haluszka Margit

*Az a teremtetett anyagi világ nem más,
mint az örökkévalóság zárójelek közé
vetett része.*

Sir Thomas Browne

Hálaadás napja

A washingtoni Kongresszus mindkét háza ajánlatára, az elnök november hó utolsó csütörtökjét jelölte ki nemzeti hálaadó nappá, hogy *legyen ez a nap a bűnbánat és hálaadás napja* a jóságos Istentől elvett sok áldásért.

A hálaadás nem újkeletű, mert amikor Noé a bárkából kilépett, oltárt épített, imádkozott és áldozott a szabadság örömeivel a nagy megtartó Istennek.

Nehémiás jelenti, hogy amikor a jeruzsálemi falak elkészültek, hálaival áldoztak Istennek és dicsőítették az Urat. Az asszonyok és gyermekek együtt örvendeztek és az énekesek hangosan énekeltek (Neh. 12:43).

A Bírak könyvében olvassuk, hogy a szőlőszüret után hálaadó ünnepet tartottak az Úr házában és dicsőítették az Urat!

Bradford Vilmos írja: „A pilgrim-atyák, amikor 61 napi vitorlázás után 1620. november 11-én Amerika partjára értek, első dolguk az volt, hogy térdre estek, és hálát adtak Istennek a megtartásért és az új hazáért.

Pál apostol a római keresztyéneknek a 12. rész 1. versében ezt írja: „Kérlek azért titeket, atyámfiai, az Istennek irgalmasságára, hogy szánjátok oda a ti testeiteket élő, szent és Istennek kedves áldozatul, mint a ti okos tiszteleteteket.” Itt Pál apostol az áldozat pozitív és negatív oldalára mutat. A pozitív oldal: „Szánjátok oda a ti testeiteket élő, szent és Istennek kedves áldozatul.” Az ószövetségi nép istentiszteletének a központjában az áldozati oltár állott.

Az újszövetségi nép istentiszteletének a fő része az áldozat kell, hogy legyen. Hálaáldozat azért, amit Isten Báránya, Jézus tett értünk a Golgotán, amikor lefizette bűneink adósságát. Pál itt nem véres áldozatról beszél, hanem *élő áldozatról*. A Krisztus áldozatos szeretete által nyert kegyelemért hálával áldozzuk oda az életünket!

Amit az Isten Báránya tett, hogy teljesen átadta magát a keresztre váltáságunkért, azonképpen mi is adjuk át *életünket Néki!*

Azután ezt mondja: „szent áldo-

zatul”. Elkülönödött módon, tisztán, őszintén és igazán áldozzuk oda magunkat. Azután hozzáfűzi: „Istennek tetsző”. Ez azt jelenti, hogy ne akarjunk embereknek tetszeni vele, hanem mindenben Isten tetszésére élni.

Az apostol a korinthusiaknak azt mondja, hogy úgy kell átadni életünket Krisztusnak, „*hogy a Jézus élete is látható legyen a mi halandó testünkben!*”

Az áldozat negatív oldalát így fejezi ki Pál: „És ne szabjátok magatokat a világhoz.” Szabni annyit jelent, mint egy megadott mintára ollóval igazítani a rendelkezésünkre álló anyagot. A minta lehet a világ, vagy Krisztus; az anyag pedig mi vagyunk, emberek. És az apostol óva int, hogy ne szabjuk magunkat a világhoz. Illetve a világ bűnös, Istentől oly messzire eltávolodott életéhez.

Sajnos, úgy látszik, mintha a mai kor technikája és kultúrája minden eszközével arra törekednék, hogy minél hamarabb lesodorja e világot a végpusztulásba.

Tanácsa és lelke forró vágya az apostolnak az: „Hanem változtatok el a ti elméteknek megújulása által!”

Vizsgáljátok meg magatokat — mondja Isten szava. Mily fontos, hogy néha megálljunk és önmagunk cselekedeteit, elménk gondolatait a vizsgálat tárgyává tegyük. Dávid az Úrhoz így imádkozott a 139. zsoltárban: „Vizsgálj meg engem, ó Isten, és ismerd meg szívemet! Próbálj meg engem, hogy van-e nálam a gonoszságnak valamilyen útja, és vezérelj engem az örökkévalóság útján!”

Végül azt tanácsolja a Szentírás, hogy kutassuk ki, hogy mi az Istennek jó, kedves és tökéletes akarata! Mintha a vizsgálat folyamán fokozatok lennének Istennek jó, kedves és tökéletes akarata terén. Ő, mily kedves dolog kutatni Isten akaratának az útján azt, ami jó, és amikor azt megtaláltuk, akkor tovább menni az engedelmes tanítvány útján, hogy megtaláljuk azt, ami kedves az Istennek. Végül aztán eljutunk az Isten akaratának a tökéletes-ségéig a Krisztus Jézusban való élet teljességére. Akkor már mi nem is élünk, hanem amint Pál apostol mondja: „Élek többé nem én, hanem él bennem a Krisztus!”

Rádiós

SEPTEMBER AT BETHESDA

The Lord continually provides, as needed, for each resident, our staff, and for the maintenance of the Bethesda Home. Exciting things are taking place and it is always so good to see many residents involved in the daily activities.

“God has given each of us the ability to do certain things well.” Romans 12:6 — This is a special promise to hang on to when you do not accomplish as much as you think you should. He is always in control if you let Him map your life and plan the course.

We had a special answer to prayer just recently. One of our former residents moved and took with her the kiln our people were using for their ceramics classes. Our ladies in their 80's came to the rescue and wrote the TODAY Newspaper asking to put a letter in the Help Column and within a few days, three separate offers came to the office. We thank these fine ladies, Peggy Moore, Mimika Gatton and Lillian Ely, for being so resourceful.

Saturday, September 26, 1987, Bethesda held its Fall Festival. There were handcrafts made by our residents and staff, baked goods donated, home-made noodles made by Mrs. Elizabeth Vass and hundreds of re-saleable articles displayed and sold. A big thank you to Jean Robinson and her faithful helpers who made the festival a very successful one. We are thankful for the community friends who serve and back us up 100% through these special events. The happiest part of the day was when Perc'an (Assistant Activities Director), her husband Alan and Jean Orrison took us on a journey upon wings of song through old and new melodies and hymns. This was followed by a time of sharing love between resident and several beautiful Therapy Dogs. Can you picture all the happy smiles? It was a sight to behold!

Another landmark was attained by the completion of the Petre Gateway constructed from contributions do-

Petre Gábor és Petre Albert emlékkapu

nated by Mr. and Mrs. Gabriel L. Petre, Jr. from Glenview, Illinois. The entrance walls are twin white concave inclosures with four red brick pillars, enhanced by 8" crimson acrylic lettering, encompassed by decorative shrubbery. The commemorative plaque reads: „The Petre Gateway — In Loving Memory of Rev. Gabriel & Julia Petre — Rev. Adelbert & Theresa Petre — For Their Long & Faithful Service Unto The Lord And To The Bethesda Baptist Retirement Home.” To some entering the grounds, it is a symbol that represents hope, love and charity.

As we trust the Lord to supply our needs here at Bethesda, so in turn we pray that God will bless you one and all with His overflowing goodness and love.

Ernest Cziraky, Administrator

CONTRIBUTION

Bethesda Baptist Church	
Palm Bay, Fl.	\$300.00
Alex Raduly, Palm Bay, Fl.	20.00
Mr. & Mrs. Zoltan Szabo,	
Palm Bay, Fl.	100.00
Budget Tree Service, Palm Bay, Fl.	100.00
Ruth Kish, Palm Bay, Fl.	10.00
Mr. & Mrs. Ernest J. Kish,	
Palm Bay, Fl.	30.00
Silliman Mem. Baptist Church,	
Bridgeport, Ct.	66.30
Mr. & Mrs. Ernest Cziraky,	
Palm Bay, Fl.	100.00
Total:	726.30
Bethesda Baptist Home Mortgage Reduction Drive	
Edith Lehmann,	
Granada Hills, CA	200.00
Mr. & Mrs. M. Ungar, Valsota, GA	50.00
Mr. & Mrs. Ernest Paltza,	
Lyndhurst, OH	150.00
Mr. & Mrs. Laszlo Novak,	
Londonderry, Vt.	100.00
Total:	500.00
Contribution for Entrance Gate in Memory of	
Rev. & Mrs. Gabriel Petre	
Rev. & Mrs. Adelbert Petre	3,000.00
By Mr. & Mrs. Gabriel Petre Jr.	
Glenview, Ill.	
Grand Total	\$4,226.30

BIBLIA MAGYARÁZÓ

1987. december 6.

KERESZTELŐ JÁNOS KÉSZÍTI JÉZUS ÚTJÁT

(Máté 3:1—12)

Máté evangéliuma áthidalja az ó- és újtestamentumi idő és eszme távlatot. Ebben a könyvben jelenik meg Keresztelő János, mint egy ótestamentumi típusú próféta, a Messiás előfutára, aki hirdeti azt, aki jönni fog. János vízben keresztele, de Krisztus majd Szent Lélekkel és tűzzel fogja a megtérőket keresztele. Az új korszak küszöbén Keresztelő János személyisége és tevékenysége hatalmas oszlopként magaslak a Messiást váró nép előtt.

1. *Megtérésre hívta a népet.* Aki a mennyek országában akar részes lenni, annak az első lépése a megtérés, a bűnbánat kell, hogy legyen. Be kell, hogy lássa minden élő egyén, hogy vétkezett Isten parancsai ellen, és őszinte szívvel kell, hogy forduljon el a bűntől, hogy mentve legyen a közeledő ítélettől.

2. *Készítette az Úr útját,* egyengette az Úr ösvényeit. Milyen nehéz a háláadás egyenetlen utakon. Akik azon járnak, csak botladoznak, lassan haladnak előre. A lelki ügyekben is úgy van, hogy akik egyenetlen utakat választanak, azok előbb-utóbb elesnek, vagy eltérnek az igazság útjáról. Egy kétkedő, hitetlen világban nekünk járó feladat az, hogy egyengessük a lelki közösségbe vezető ösvényeket.

3. *Intette a gőgösöket:* „Teremjete a megtéréshez illő gyümölcsöt, s ne higgyétek, hogy így beszélhettek magatokban: A mi atyánk Ábrahám. Mert mondom nektek, hogy Isten e kövekből is támaszthat fiakat Ábrahámnak. A fejsze már rá van vetve a fák gyökerére. Minden fa hát, mely nem terem jó gyümölcsöt, kivágatik és tűzre vettetik.”

4. *Felismerte a Messiást.* Amikor Jézus eljött Galileából a Jordán folyó mellé Jánoshoz, hogy megkeresztelkedjék általa, János azt mondta: Nekem van szükségem arra, hogy megkeresztelkedjem általad és mégis te

jössz hozzám?” Az ilyen lelki érzékenységet nekünk is gondolnunk kell, hogy ismerjük fel a Krisztus jelenlétét a mi életünkben.

A karácsonyi idő közeledik ismét, és a világi társadalom szokása szerint folyik a nagy hirdetés és üzleti láz. A vásárcsarnokokban egymást tapossák a vevők, és az ajándékok előre tornyosulnak a lakásokban. Akik tehetik, azok minden évben nagy ajándékosztogatást, vendégséget rendeznek. De sajnos a sok anyagi előny és élvezet elhomályosítja a Krisztus jelenlétét, akinek eljövételét ünnepeljük.

Legyünk mi olyanok, akik készítik, egyengetik a Megváltó útját az emberi szívekbe, és elsősorban a mi szívünkbe.

*

Aranymondattal: Máté 3:3

*

Napi áhítat:

Nov. 30. H. Ézs. 40:3—5

Dec. 1. K. Ézs. 40:6—1

Dec. 2. Sz. Luk. 1:5—17

Dec. 3. Cs. Máté 3:1—6

Dec. 4. P. Máté 3:7—12

Dec. 5. Sz. Máté 11:7—15

Dec. 6. V. János 1:6—15

1987. december 13.

JÉZUS GENEALÓGIÁJA ÉS SZÜLETÉSE

(Máté 1. rész)

Máté evangéliuma szándékosan úgy tárja fel Jézus Krisztus születését, személyét, tanítását és egyéb munkálkodását, hogy ő benne felismerje az olvasó azt, akit a próféták megjövendöltek, és aki tisztségét hűségesen betöltötte. Amennyiben Jézus értelmezte és magyarázta az ószövetségi parancsokat, Ő mint egy második törvénykönyvetítő Mózes tűnik elő. Mivel hogy főleg a zsidó hívőkhöz volt intézve ez az evangélium, a genealógiára is sok súlyt fektetett az evangélista. Máté 1:17 így foglalja össze: „Összesen tehát Ábrahámától Dávidig tizennégy nemzedék, Dávidtól a babilóniai fogságig ismét tizennégy nemzedék, és a babilóniai fogságtól Krisztusig szintén tizennégy nemzedék.” A számok szimbóluma ez volt: tizennégy (2×7) teljességet jelentett. A héber betűknek is szám-jelentősége volt, és a mássalhangzók a Dávid nevében (D V D = 4+6+4), ismét 14-et

mutattak fel. Így tehát Krisztus a Dávid „fia” volt, a Dávid királyi utódja.

1. *A nemzedékek jelentősége.* A zsidó társadalomban nagyon fontos volt az, hogy ki kihez tartozott. Azon felül, amikor Máté ismerteti Jézus lezármaságát, azon keresztül azt is lezögezi, hogy Jézusban beteljesült az az ígélet, amelyet Ábrahám kapott Istentől: hogy az ő utódaiban lesz majd áldás a világ összes népeire valaha. Csakugyan, el tudunk képzelni valami olyan áldást, amelyet nem nyerhetnek Krisztus által?

2. *Krisztus születése.* Jézus szepölöten fogantatása és születése több mint egy biológiai csoda. Ez egy olyan rendkívüli esemény, amelyen keresztül Isten azt hirdeti, hogy az Ő egyszülött Fia az egyedüli megváltója a lelkeknek.

3. *A nevek jelentősége.* Nevezd őt Jézusnak = „mert ő fogja megszabadítani népét bűneiből” (Máté 1:21). — És nevezik az ő nevét Immánuelnek = „velünk az Isten” (23. vers). Mit jelent ez nekünk? Hogyan szabadított meg minket, egyénileg, és mit jelent az nekünk, hogy velünk van Isten?

4. *A hívő otthon formáló ereje.* Emberi értelemben Jézus názáreti otthona hozzájárult ahhoz, hogy Ő, Isten Fia is, „gyarapodjon bölcsességben, testi nagyságban, Isten és emberek előtt való kedvességben.” Milyen a mi otthonunk befolyása és ereje?

Máté evangélista József szempontjából szemléli a gyermek születését, és József, mint a földi apa elnevezi a gyermekét. A Jézus név, a szabadító, azt fejezi ki, hogy neki szent hivatása van. Máté első része tehát azt mondja nekünk: Jézus Ábrahám fia, Dávid fia, Isten fia! Ő a Messiás, akiben beteljesedik az összes prófétai jövendölés, és akiben teljesen hihetünk azért, hogy üdvösséget nyerjünk.

*

Aranymondattal: Máté 1:21

*

Napi áhítat:

Dec. 7. H. Máté 1:1—6

Dec. 8. K. Heb. 11:8—19

Dec. 9. Sz. Ruth 4:11—22

Dec. 10. Cs. II. Sámuel 7:18—29

Dec. 11. P. Luk. 1:26—38

Dec. 12. Sz. Máté 1:17—25

Dec. 13. V. Ézs. 9:2—7

M. K.

Szemelvények az újszövetségi görög nyelv kincseiből

Sokunk kedvelt igéje a Zsidókhoz írt levél 12:2 verse. Egyes régebbi (Károli, Czeplédy) magyar bibliafordítások ezt így adták vissza: „Nézvén a hitnek fejedelmére... Jézusra”. Az újabb bibliafordítások (ökumenikus, katolikus, Budai, Csia) ezen a helyen is újszerűek: „Nézzünk fel Jézusra, a hit szerzőjére...” Rögtön érezzük, hogy a két magyar szó: fejedelem és szerző jelentésre nézve eltérnek egymástól, és talán szeretnénk megtudni, hogy melyik is a helyes fordítás. Hadd mondjam meg mindjárt, hogy mind a kettő helyénvaló. És ahogy majd látni fogjuk, még e két fogalom sem merít ki minden fordítási lehetőséget: hála a bibliai görög nyelv szinte alig sejtett gazdagságának. Mint a Jézus Krisztus által említett szántóföldből — századokon át, különösen a háborús időkben, oda rejtették el, ásták el az emberek a féltve őrzött értékeiket, mindmáig váratlan kincsek, mélyebb felismerések kerülnek elő, nagy örömről. Így vagyunk a bibliai görög nyelv (archegosz) szavával is, amit fejedelemnek, vezérnek, de szerzőnek, megalapítónak is lehet fordítani. Mi van ezeknek az értelmezéseknek a háttérben?

Jézus Krisztus korában, sőt már jóval előtte, ezzel az archegosz szóval neveztek egy-egy színdarab, költemény vagy zenedarab szerzőjét, akinek a művét illet hűségesen és pontosan úgy előadni, ahogyan a szerző azt megálmodta. Erre egyébként egyes színészek, zenészek, zenekarok ma is nagy súlyt helyeznek.

Pár éve hallgattam a New York-i híres Avery Fisher Hall-ban Johann Sebastian Bach, ennek a 300 évvel ezelőtt született német zeneszerző óriásnak néhány evangéliumi témájú zenekari és kórusművét. Az előadást az tette különösen felejthetatlenné, hogy a zenészek Bach korabeli, tehát legalább 300 éves hangszereken és az azokból az időkbeli megőrzött zenei kéziratokból, kottákból adták elő a darabokat, ahogyan annak idején a szerző elképzelte és lejegyezte azokat. Nem változtattak rajta semmit. Nem úgy, mint például a modern zenekarok,

akik nagyon sokszor eltérnek a szerző elgondolásaitól. Csak mellesleg említtem meg, hogy még a zenészek ruhái is korabeliek voltak.

Azóta is sokszor eszembe jut, hogy ha mi Jézusban tényleg hitünk szerzőjét látjuk, nekünk, mai keresztyéneknek nem szabad az Ő szerzői mondani-valóit kimagyarázni, másként értelmezni, belemagyarázni, vagy éppen meghamisítani. Nem mondhatjuk azt: Ő, kérem, 2000 évvel ezelőtt más világ volt, más emberek és más problémák; adjunk most modern értelmezést Jézus tanításának! Nem, nekünk ma is az isteni Szerzőre kell figyelniünk!

Ennek az archegosz szónak volt azután egyéb jelentése is. Ezzel a névvel nevezték a kiváló hősöket, a kimagasló katonai és állami vezetőket. Archegoszok voltak azok a fejedelmek is, akik sikeresen birkóztak meg nemzeti arányú nehézségekkel, vagy egyenesen úttörő szerepet vállaltak a maguk korában a köz érdekében. Megint csak Jézus Krisztusra kell gondolnunk, aki minden élők közül először tört utat a halálból az életre feltámadásával, s azóta is, mint az élet fejedelme, archegosza jár előttünk. Ennek a gazdag értelmű görög szónak végül egy olyan jelentésére szeretném a figyelmet felhívni, amit magam is csak nemrégiben olvastam egy nagy angol teológus könyvében. Azt írja a tudós professzor, hogy a régi görög—római világban mindig volt a vitorlás és evezős hajók legénysége között egy valaki, aki kiváló és edzett mesterúszó volt. S amikor a vihar a hajót a partok közelében alattomos, víz alatti, éles sziklákra sodorta, és ezért a hajó megfeneklett, s kezdett a hullámverésben darabokra szakadni, azzal fenyegetve a legénységet és utasokat, hogy maguk is szétzúzódnak a sziklák közt örvénylő vizekben, az említett mesterúszó, derekán kötelet vontatva maga után, a partra úszott. Odakint keresett egy fát vagy sziklát, odaerősítette a magával hozott kötél egyik végét — a másik vége a hajóhoz volt kötve —, és az utasok meg a hajósok a kötélen végigkapaszkodva kievickéltek valahogyan a biz-

tonságot jelentő partra, hála a mester-úszó bátorságának és vízi jártasságának. Nos, ezt a mesterúszót — amint talán már sejti is a kedves olvasó —, ugyancsak archegosznak nevezték.

Milyen csodálatos, hogy az újszövetségi levélíró Jézust is így látta, mint korának mesterúszóit. Ő volt az az archegosz, aki átjutott a tajtékzó áradaton. Szinte felfoghatatlan módon került át ebből a világból a láthatatlanba, az ideigvalóból az örökkévalóba. És az Ő segítségével juthatunk át mi is ebből a zavarosan örvénylő világból a végleges biztonságba.

Tudod-e, hogy az üdvösség görög szava — szóteria — többek között biztonságot, megmenekülést is jelent?

Nézzünk fel tehát mi is mi archegoszunkra, aki kifeszítette előttünk a menekülés kötelét, hogy megragadjuk azt. Hiszen annak is a „túlsó vége” egy fához van odakötve!

Nagy Gyula, Hollandia
„Vetés és aratás”-ból

Az Istenre várakozás gyorsabban célhoz visz bennünket, mint lépteink meggyorsítása.

Isten sohasem türelmetlenkedik; sokszor évekig bajlódik azokkal, akiket nagy dolgokra akar felhasználni. Az előkészítés számára sohasem túl hosszú vagy unalmas.

Mi az, amit tudnunk kell a rákbetegséggel kapcsolatban?

A szó, amittől a világ minden nyelvén a legjobban félnek, és jogosan, az a rák. Egy személy élete során 5:1 arányban biztos lehet, hogy találkozhat ezzel a betegséggel. És amikor ez valahol felüti a fejét, a gyógyulás mindig nehéz és bizonytalan kimenetelű a kezelés. A népszerű sajtó sokat ír a rákról, de főként arról írnak, hogy milyen új kezelési formát vagy új okokat ismertek fel; vagy a rák mibenlétének újabb elméletét ismertetik, s a keletkezés okát sorolják. Arról, hogy a valóságban mi a rákbetegségek legfőbb okozója, és hogy hogyan kerülhető el, nagyon keveset hallunk. A rák okait kutatva, egy karikatúra két tudóst mutatott be, akik mögött hosszú lista függött a rák okozó anyagok felsorolásával, és az egyik tudós azt mondja a másiknak: „Nincs kétség. Az élet okozza a rákot.” S ez a megállapítás helyes, akkor is, ha viccnek szánták. A rák az élet harmadik fázisában jelentkezik leginkább, és minél hosszabban él valaki, annál nagyobb a lehetősége, hogy rákot kapjon. De az is egyre gyakoribb, hogy fiatalokat, sőt még gyermekeket is megtámad ez a betegség. A betegség olyan régi, mint az emberiség történelme. Már a legrégebb indiai, egyiptomi és görög

feljegyzésekben is találunk említést daganatról. Az elhalálozások száma azonban emelkedőben van. 1930-ban 100 ezer ember közül 143 halt meg a rákbetegség valamilyen fajtájában; 1940-ben ez a szám 152-re emelkedett, s azóta is emelkedőben van: 1950-ben 158, 1982-ben pedig 167-en haltak meg. Úgy látszik, hogy a modern, 20. századi életforma nagyban hozzájárul a betegség terjedéséhez. Az elhalálozási arány a nyugati államokban nyolcszor nagyobb, mint a fejlődő nemzetek országaiban. Az új emigránsok második generációja már kiegyenlíti az arányt. 1985-ben csak az Egyesült Államokban több, mint 900 ezer új rákbeteget találtak.

A betegség számának szaporodása sok mindennel magyarázható. Egyik fő oka az átlag életkorhatár emelkedése. Mielőtt az antibiotikumokat fel találták volna, az emberek egyszerűen csak nem éltek olyan soká, hogy rákot kaphassanak.

Sokan sorsszerűnek látják a betegséget: senki nem tudhatja, mikor éri utól a baj, és nem tehet sokat érte, hogy elkerülje azt. A jó hír azonban az, hogy ez nem így van általában. A rák sok formája elkerülhető, és okai világosan felismerhetőek.

Nem minden daganat rákos daganat. Azok a daganatok, amelyek nem támadják meg a szomszédos szöveteket, ún. jóindulatú daganatok. A rák elsősorban azt jelenti, hogy egy daganat növekedése nem állítható meg, és áttérjed a környező sejtekre, sőt testrészekre is. A rák voltaképpen összefoglaló név, amely négyféle daganatos növekedést jelent: karcinoma, szarkoma, leukemia és limfomatikus formában.

Karcinomás növekedés a testet takaró sejtekben fordul elő. A rákbetegségek 90%-ban karcinomás megbetegedések. A szarkoma az izom-szöveteket, a csontot, és az érrendszert támadja. A leukemia a csontvelőt támadja meg, ahol a vörösvérsejteket állítja elő a szervezet, a limfomatikus rák pedig a mirigyek betegsége.

A rák nevet általában arról is nevez-

Balogh Miklós

„Akarom, tisztulj meg!”

...Igen, Ő rég' akarja tisztulásod.
Akarod te is, most már csak rajtad áll!
Ne menj tehát tovább, míg meg nem áldott,
akard! S nem űz többé a rút halál!
Megújult lelked úgy szabadon szárnyal.
Ő, mondd ki hát, míg kér az alkalom,
bűnbánó szívvel, igaz akarással:
AKAROM!

...Szörnyű betegség... Észrevétlen öröl...
Nem fáj, de bensőd halálba halad!
Vedd észre hát az Orvos közeléről
sokáig titkolt poklosságodat:
képmutató lelkednek sok fekélyét,
mely észrevétlen fertőz másokat,
tetted s zavardnak éles ellentétét,
míg testet ölt sok bűnös gondolat.
Egy szót kiált, ha más ezer letorkol,
míg gyógyulásra hív az alkalom,
hisz Életed függ most egyetlen szótól:
AKAROM!

Nincs, nincs kivétel senki, senki, hidd el,
ma minden ember — így, vagy úgy — beteg.
Imádkozunk örök, könyörgő hittel,
imádkozunk, nyomorgó emberek,
mint akit az idő legjobban sürget,
mint a haldokló az életért remeg!
Hozzuk hamar hát haldokló hitünket,
kár minden percért, mely meddőn pereg!
Ne szégyelljünk szívünkéből sírni könnyet,
zokogva kérni, bátran, szabadon.
Őszintén szóljunk egy szót, csak ne többet:
AKAROM!

Akarom, hogy más legyen a lelkem,
halál helyett ó, élni akarok!
Akarom, hogy Szentlelked vezessen,
le mosva rólam minden salakot!
S a Te szavadat zengje gyöngye lelkem
örök visszhangként, drága Hatalom,
a Te hiteddel minden alku ellen:
AKAROM! — AKAROM! — AKAROM!

POSTMASTER: Send Form 3579 to
Hungarian Baptist Union of America
2800 Fordham Rd., N.E. Palm Bay, Fla. 32905

zük el, hogy a test melyik részéből származik, és az orvostudomány legalább 200 félért sorol fel. Előfordulásuk azonban ritkábbak. A rosszindulatú daganatok 3/4 része az alábbi tíz szervet támadja meg: bél, gyomor, tüdő, hólyag, máj, prosztata, méh, mell, mirigyek és gége.

Szervezetünk sok billió sejtjében azonosak a kromoszómák, kivéve a vérésejteket. A kromoszómákat gének építik fel. A kromoszómák génjei állítják elő azokat a fehérje molekulákat, és RNA molekulákat, amelyek szükségesek ahhoz, hogy a sejtek dolgozzanak. Ahogy a sejtek növekednek, különleges gének veszik át az irányítást. Ha a sejt növekedése és osztódása bekövetkezik, akkor ezek a gének inaktívvá válnak, míg a növekedésnél újból szükségesek lesznek.

Vannak kémiai anyagok, amelyek ezeket a genetikai anyagokat módosítják, és ezeket mutagéneknek neve-

ELSŐ ÉS UTOLSÓ

*Mintha minden napom a legelső volna,
új feladatokba vezetne, sodorna...
hisz a tegnap útja már mögöttem maradt,
vétke, mulasztása Jézus vére alatt.
Előre sietett mindig új kegyelme,
mintha minden napom a legelső lenne!*

*És mintha utolsó lenne minden napom:
végső lehetőség, utolsó alkalom...
Úgy váljék valóra, legyen terve tette,
mintha soha többé holnap nem követne!*

*Hadd nézzek, Istenem,
minden új napomra,
mintha első lenne és utolsó volna!*

*Egy drágakő-csiszoló nem sok időt
veszteget egy kavicsra, de egy gyémánt-
tal hónapokat eldolgozik.*

Állj meg Isten ígéreteinek kilométer-
kövénél, és várakozz, míg Isten ott ta-
lálkozik veled. Ő mindig visszatér ígé-
retei útján.

zik. A rák okozók közül ezekre a mutagénekre gyanakszanak legjobban. És ez érthető is, mert hatásukra egyes sejtek növekedése idő előtt történik.

Nem könnyű eldönteni, hogy milyen kémiai anyagok okoznak rákot. Ki sem próbálhatjuk a legtöbbet, mert embereket nem használhatunk a kísérletekhez. Az, hogy ma tudjuk, hogy némely anyag valóban előidézője a ráknak, legtöbbször a véletlen felfedezés eredménye. Ipari munkások sokszor dolgoznak olyan anyagokkal, amelyekről csak utólag derül ki, hogy káros hatásúak. Gyógyszerek használatánál mellékbetegségeként is jelentkezhet rák; a cigarettázás pedig bebizonyítottan tüdőrákot okoz a füst összetételénél fogva.

Állatkísérletekkel próbálják megállapítani általában, hogy egy anyag okoz-e rákot, vagy sem? De legalább három év kell ennek megállapításához, és súlyos összegekbe kerül. A tudósok eddig mintegy 7 ezer kémiai anyagot vizsgáltak meg, és közülük kb. 1500-at találtak károsnak a szervezetre nézve, és a rákbetegség okozójaként tartják nyilván.

Ezek között voltak olyan anyagok, amelyeket ételekben találtak, és penész-eredetűek. A mesterséges ételízesítők között is van olyan, amelyik ha reakcióba lép az étel egyéb kémiai anyagaival, szintén alkothat káros, rákot okozó vegyületet. De ezt pontosan megállapítani szinte lehetetlen, mert a főzés módszerei, az ételek összetétele, és a receptek nagyban változnak, azonos körülményeket nehéz kialakítani.

A cigaretta füst fő hidrokarbon anyaga a benzopyrén. Két héten át egy egeret kezeltek vele, melynek következtében jóindulatú daganat keletkezett azon a ponton. Amikor abbahagyták a kezelést, a daganat magától visszafejlődött. Ha azonban a következő négy héten a bőr ezen felületére benzopyrén alkalmaztak, a daganat rákossá vált, és az állat elpusztult. Benzopyrén

van jelen a füstölt ételek legtöbbszörében, és a nyílt tűzön sült húsokban, valamint a szalma-burgonya sütéskor is keletkezik. A tudósok megegyeznek abban, hogy a rákbetegségek kétharmadában a környezet is nagy szerepet játszik. Ezt nem rossz tudni, mert ez ellen védekezhetünk, és sok esetben kiküszöbölhetjük a veszélyt. Ezek közé tartoznak az alább felsorolt tevékenységek is:

1. *Cigarettázás:* A tüdőrák 83%-ban a dohányzás következménye. S ez adja az elhalálozásokban is a legmagasabb, 30%-ot.

2. *A mértéktelen evés* következtében a test túlsúlya is veszélyt jelent. Főleg emésztőszervi rákos betegségek fordulnak elő, de nem ritka a mirigyek megbetegedése sem. Sózott és füstölt ételek gyomorrákot okoznak, a magas zsírtartalmú ételek pedig bél-, mell- és prosztata rákot okoznak. Alkoholfogyasztás és dohányrágás a száj-, gége- és májrákot idézi elő.

3. *A mértéktelen napozás* minden évben kb. 400 ezer bőrrákot okoz, melynek eredményez.

4. *Röntgen-sugárzás* és más rövidhullámú sugarak is okoznak rákot.

5. Ipari munkások, akik *nikkel, azbeszt, vagy vinilkloridos anyaggal* dolgoznak, szintén veszélyeztetve vannak.

A helyesen megválasztott étrend viszont csökkenti a rákos megbetegedéseket. Az A és C-vitaminban gazdag ételek a torok-, gége- és májrákot csökkentik. Jó alacsonyabb kalória tartalmú ételeket fogyasztani, amelyek zsírtartalma is alacsony, de vitamin, rosttartalma, valamint tápértéke is magas. A füstölt, fűszeres ételek is kerülendők. Alkoholt jobb egyáltalán nem fogyasztani. Az egészséges életmód kétség nélkül csökkenti az esélyt, hogy valaki rákbetegséget kapjon. Ezeket a javaslatokat 1985-ben az Amerikai Rákkutatási Társaság tette közzé „Rák, tények és adatok” címmel. Az az Isten, Aki Mózesnek adta az egészségügyi utasításokat, ma is érdeklődéssel kíséri a mi fizikai jólétünket. Azt szeretné, hogy arra használjuk egészségünket, hogy az Ő neve dicsőségére éljünk, és áldást hozzunk másoknak is, akik közöttünk vannak.

Dr. Jávör György
A Reménység Hangja